

IRUGARREN GAUA

Ots egin zidan Oianbeltz-ek.

Iraduzko otsa, ariñeko deia. Ta ez zegoan ezetzik esaterik. Joan nintzakion.

Etxen zegoan, leioak ertsi, atea ertsiago.

Dei egin dizut, azkeneko oharrak jakiñarazteko.

—Azkenekoak? —galdegin nion, erdi kezka.

—Bai. Lerro guztiak dute bukaera; ibaiek amaia: biziek etena.

Ez nion zearo ulertu. Halaere ez nintzan geiagorik ezer galdetzen ausartu. Erdi jaso bainion erran gogo zuana.

—Nireak laster egingo du. Baiña une hori eldu baiña lehen, nire zuhurtziak ikasiberri duana azalduko dizut. Zera, erranen dizudana, nire ilburukoa izanen dala.

—Ederki —jardetsi nion, kokotza igurtziaz.

—Egun luzeak egin ditut mundu zakar hontan. Itxaropenaren izarak argi egin izan dit urte astunetan. Gau hau, ordea, luzeegia da niretzat eta nire ametserrarentzat.

—Bai. Irugarren gaua.

—Nola dakizu erran hori? —jalki zidan bizi, bere begi bakar argiduna —bestea itsutua— niri begira-begira ezarririk.

—Jauna —erantzun nion urduri— bedorrek agindu izan zidan bertsu illun batzuek egiteko... hura il zanean.

—Ta, egin ahal dituzu?

—Bai, jauna; egiñak ditut. Eta ez dakit nun ditudan.

—Irugarren gaua!... Gau honen maindire beltz artean emanen dut azken-arnasa. Harako egun senti joria, hainbat bider joranezko amespean izana, ez da urbil, ez da bertan. Damurik!

* * *

Oianbeltz isildu egin zan.

Haren bekokiko zimurrak geitu, buruko illeak urdindu, aurpegi-
giko koloreak margulagotu ta argidun zuan begi bakarra lanopean
jarritzenago sumatu nizkion.

—Orain dudan etsai-taldea ez da, alegia, lehenak baiño makala-
lagoa.

—Lehengoetaz gaiñera?

—Oraingo doillor hoiek ere... Txanton Pipirriren aldi hartan ere
ba ziran, baiña.

—Azalez ezagun ote dute lazkeri hori?

—Ez, noski. Isillean ari dira. Ta niretarrak ere, joko biguin ho-
rren bide linburian eror ditezke. Areago. Sare mehe hoietan arrapatu
nahi dituzte, eiki. Besteren lepotik gizenduaz.

—Ta, nola eragotzi hori, izpirituko gauzetan eta bihotzeko ar-
loetan askatuak baldin badira?

—Askatuak!... Itz utsa. Uztarriak bazter guztietan ikusten ditut.
Geroago ta areago. Idien taldea ez da bukatu, hala beharrez, ez iren-
duen sailla amaitu.

—Lokarriak eten nahi dituzte gizonek, ordea.

—Bai —erantzun zidan Oianbeltz-ek—. Gizonek, uztarriak pus-
katzen ahalegin egiten duten bezenbatean, beste gizon batzuek, —gi-
zonak hauek ere, jakiña— uztarrigiñen ari dira. Uztarrigilleak eta
puskatzalleak gudu etengabea ari dira, eguna ta gaua bezela. Eroak!
Ergelak halakoak!

—Baiña, agian, gazteek, semeek ez dute izango bedorrek adiña
begiramenik ez egonarririk, Oianbeltz.

—Beharrik. Gaiñontzerakoan ez dute gizaldi berriek aitzina joate-
rik. Erdi-mendera baizik.

Orduan, Oianbeltz-ek leio-alderantz eraman ninduan. Ta leio-
oialak aldeetara bilduaz, geitu zidan:

—Etxe trinko ta gora hoiek, ikusten? Diruak sortu dituan kar-
tzela berriak dituzu. Noski. Gizonak, andreak, umeak... lurretik go-
rago baldin badira ere, ez dira, ordea, zeruarengana urbillago. Aitzi-
tik, lurretik urrunago jarri dituzte. Orain, lur-jabe ere, ez dira.

—...?

—Zintzillik biziko dira, txoriak izan gabe.

—Baiñan ez dute lokatzik zapalduko, arean.

—Iri aundiko miñak jo ditu, ta eri datzate. Ez dute geiagorik
lurrik maitatuko. Halabaiña, asfaltoa iguin izango.

—Lurra guztiontzat izango da, noski.

—Ez, aurra, geroago ta ezago.

Asarre-antxa jarri nuan nik, eta orduan Oianbeltz-ek, irripar gozo
ta mingotsa eskeiñi izan zidan.

—Lehengo aundikiak, Axular-en boteretsuak, bakarka ziran jauntto, Oraingo aldi hontan, berriz, jaunttoak, jauntto-talde bilakatuko. Eta trinko elkartuak. Egoki estekatuak. Eta indarraren, diruaren eta zikoitzen erpeetan dakusat ondatu-agiñean nire ametserria ere. Esanak esan, erri horren gau luze honen egunsentia... ez dut nik neuk ikusiko.

Itz larri, legor ta samin hoiek ebaki ondorean, Oianbeltz-ek arki zabalaren magalean etzin zuan bertanbehera bere gorputz nekatua.

Orduan, bakartade-miña nabari izan nuan bular-bizkarretan.

* * *

Oianbeltz-ek ez ikusiko, alegia, egunsenti mozkor ta alai hura, hainbestez ta hainbestez ames egiña.

Ots egin nuan, baiña ez otseiñik ez miraberik ez seniderik ez zan agertu.

Oianbeltz bipilla, begiak zabal, ahoa zabalago nenkusan, arki zabalaren altzoan zerraldo. Izu-laborri nengoan ta ikarak burutik behatzetaraifio iñarrosi ninduan.

Nedukan zapi garbi garbia ezarri nion musu ubelaren gaiñean, eta handik aldegin nuan, isil isilla.

E. ERKIAGA

